

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

Ser. I. De Angelorum erga nos officiis & nostra erga ipsos reverentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

De Virgine Deipara, Sermo. 389

familiarissimo colloquio cum plena cordis lætitia perfrueris. Loquere Domina, quia audit Filius tuus: & quæcunque petieris impetrabis. Invoca bonum nomen eius super nos, ut curemur à vetusta hac lepra carnis & spiritus. Exurge † virus hoc mortiferum exinanitura*, quod de pomi sui reliquiis Eva nobis propinavit: quando succi noxialis gustu ebriata est; & reliquias dimisit parvulis suis. Utinam poculum suum ebria illa totum ebibisset, non item in nos diffudisset †. Te igitur Domina exorante, omne jugum nostrum computrescat à facie olei divinæ misericordiæ: renovetur, ut aquilæ, juvenus nostra, ut novi nova voce novum canticum novis civibus aggregati illic, ubi nova sunt omnia hæc jubilum sempiternum celebrantes in cymbalis jubilationis concinamus. Tollatur hæc crassa nebula ab oculis nostris, ut revelata facie gloriam Domini speculantes in immensum illud pelagus divini luminis absorbeamur à Domini spiritu; ac DEO nostro in vinculis charitatis astricti unum cum ipso efficiamur †: Præstet hoc nobis tuo interventu, ô Maria, Filius tuus Jesus Christus Deus & Dominus noster, cui laus & gloria, & gratiarum actio in sempiterna sæcula, AMEN.

† al. exsuge.
* in M. S. o-
mittitur.

† M. S. ita
leg.
aut totū e-
bibisset, aut
totum effu-
disset.

† al. unus
cum ipso
spiritus.

IN FESTO S. MICHAELIS.

De Angelorum erga nos officiis, & nostra erga ipsos reverentia.

S E R M O I.

Angelorum hodie memoria celebratur, & exigitis debitum pro tota solemnitate sermonem. Sed quid de Angelicis spiritibus viles loquantur vermiculi? Credimus sanè, & indubitata fide tenemus divina eos præsentia & visione beatos sine fine lætari in bonis Domini, quæ oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt. Quid ergo de his homo loquatur hominibus, quæ nec ipse quidem cogitare, nec illi saltem audire sufficiant? Profectò si ex abundantia cordis os loquitur, sileat nihilominus lingua necesse est ex inopia cogitationis. Attamen si multum est ad nos loqui de ea claritate & gloria qua in semetipsis, imò in DEO suo Angeli sancti nostris omnino supereminent cordibus; de ea loquamur quam nobis exhibent gratia & charitate. In supernis enim spiritibus non solum admirabilis dignitas, sed dignatio amabilis invenitur. Dignum est proinde, fratres, ut gloriam non capientes, tanto magis amplectamur misericordiam, qua nimirum constat nihilominus abundare domesticos Dei, cœli cives, principes paradisi. Testatur denique Apostolus ipse, qui raptus usque ad tertium cœlum, beatæ illi curiæ meruit interesse, atq; eius nosse secreta ^a; quoniam omnes administratorii ^a Heb. I. d. * sunt spiritus, missi in ministerium propter eos qui hereditatem capiunt salutis.

Angelorum
eminentia seu
dignitas.

Eorundem er-
ga nos digna-
tio & chari-
tas.

a Heb. I. d. *

Ccc 2

Neque

Neque id cuiquam incredibile videatur, quandoquidem ipse quoque Creator & rex Angelorum venit non ministrari, sed ministrare, & animam suam dare pro multis^b. Ut quid ergo ministerium illud Angelorum quispiam dedignetur, in quo præcedit eos, cui in excelsis tota cum aviditate & foelicitate ministrant? Si & hinc dubitas, utique qui vidit, testimonium perhibuit: *millia*, inquit^c, *millium ministrabant ei, & decies centena millia assistebant ei*. Alius quoque Propheta ad Patrem de Filio loquens, ait^d: *Minuisti eum paulominus ab Angelis*. Sic planè sic decet ut vincat & humilitate, qui sublimitate vincebat, sitque tantò minor Angelis, quantò inferiori sese ministerio mancipavit: qui tantò excellentior est, quantò differentius præ eis nomen hæreditavit. Sed quæres fortasse in quo minoratus videatur ab Angelis, cum ministrare venit, quandoquidem (ut supra meminimus) in ministerium mittuntur & illi? In eo utique quòd non modò ministravit, sed ministratus est, eratque unus & idem qui ministrabat, & qui ministrabatur. Meritò proinde sponsa in Canticis Canticorum: *Ecce (inquit^e) venit is saliens in montibus, transliens colles*. Ministrans enim salit inter Angelos, sed & ipsos transliit ministratus. Ministrant enim Angeli, sed de alieno, offerentes DEO bona opera non sua, sed nostra, ac nobis eius gratiam referentes. Unde & scriptura dicens^f: *Quoniam ascendit fumus aromatum in conspectu Domini de manu Angeli, sollicitè præmisit data ei fuisse incensa multa*. Nostros enim sudores non suos, nostras non suas lachrymas offerunt Deo; nobis quoque eius munera referunt, & non sua.

Non sic minister ille sublimior cunctis, sed humilior universis, qui semetipsum obtulit sacrificium laudis, qui patri offerens animam suam, nobis ministrat usque hodie carnem suam. Huius utique tanti ministri gratia nihil mirum si dignanter nobis imò & libenter Angeli sancti ministrent. Ipsi enim amant nos, quia nos Christus amavit. Dicitur certè vulgari quodam proverbio: Qui me amat, amat & carnem meam. Nos verò ò beati Angeli, catelli sumus Domini illius quem tanto affectu diligitis, catelli, inquam, cupientes saturari de micis quæ cadunt de mensa dominorum nostrorum, qui estis vos. Et hæc dixerim, Fratres, ut ampliorem de cætero ergo beatos Angelos fiduciam habeatis, ac proinde familiarius in omni necessitate vestra eorum invocetis auxilia: sed & dignius in eorum præsentia conversari, & magis ac magis eorum vobis conciliare gratiam, captare benevolentiam, exorare clementiam studeatis. Cuius rei gratia necessarium duco alias quoq; charitati vestræ exponere causas, quæ ipsos beatos Angelos pro nostra infirmitate reddant sollicitos: absq; sua sane anxietate, sed non absq; utilitate nostra, nec ad detrimentum foelicitatis suæ, sed ad nostræ salutis augmentum. Constat

Angeli amant nos quia nos Christus amavit.

Rationes ob quas Angeli pro hominibus solliciti.

In Fefto S. Michaelis, Sermo I. 391

Conftat sine dubio rationis participes, & capaces beatitudinis humanas animas Angelicæ (fi dicere id audeamus) cognatas effe naturæ: nec decet vos, ô Beati Spiritus, contra legis præceptum dedignari, quam visitare debetis speciem veftram, licet in multam (ut ipfi cernitis) dejecta fit utilitatem. Sed neque arbitramur vos fuperni cives, civitatis veftræ excidio delectari, & ruina murorum quos femirutos ipfi videtis. Cuius inftaurationem fi defideratis (ut dignum eft) frequenter quæfo ante thronum gloriæ verbum precis iterate dicentes &: *Benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion, ut adificentur muri Hierufalem.* Si diligitis decorem domus Dei (imò quia diligitis) experiantur zelum veftrum vivi & rationales lapides, qui foli in inftaurationem eius vobis poffunt coadificari. Hic eft, dilectiffimi, funiculus triplex, quo de excelfo cœlorum habitaculo ad confolandos, ad vifitandos, ad adiuvandos nos attrahitur supereminens charitas Angelorum, propter Deum, propter nos, propter feipfos. *Propter Deum* utique, cuius tanta erga nos mifericordiæ viscera ipfi quoque (ut dignum eft) imitantur. *Propter nos*, in quibus nimirum propriam fimilitudinem miferantur. *Propter feipfos*, quorum ordines inftaurandos ex nobis toto defiderio præftolantur. In ore enim parvulorum qui lacte modo vefcuntur, & nondum folido cibo, perficienda eft laus illa maieftatis divinæ, cuius habentes primitias Angelici fpiritus beata nimirum delectatione fruuntur: fed tantò avidiùs nos expectant, quantò confummationis eius expectatione & expetitione follicitantur.

Quæ cum tamen ita fint, penfate, quanta etiam nobis follicitudine opus eft, dilectiffimi, ut dignos nos exhibeamus eorum frequentia, & eodem modo converfemur in confpectu Angelorum, ne fortè fanctos offendamus obtutus. Væ enim nobis, fi quando provocati peccatis & negligentis noftris, indignos nos iudicaverint præfentia & vifitatione fua, ut jam necesse habeamus & nos plangere, & dicere cum Propheta *b*: *Amici mei & proximi mei adverfum me appropinquaverunt & ftererunt. Et qui iuxta me erant, de longè ftererunt, & vim faciebant qui quærebant animam meam.* Elongatis nimirum eis quorum præfentia protegere nos, & propulfare poterat inimicum. Quod fi tam necessariam habemus familiaritatem dignationis Angelicæ, cavenda nobis eorum offensa, & in his maxime exercendum, quibus eos novimus oblectari. Sunt enim plurima quæ eis placent, & quæ in nobis invenire delectat; ut eft fobrietas, caftitas, paupertas voluntaria, crebri in cœlum gemitus, & orationes cum lachrymis, & cordis intentione. Attamen fuper omnia hæc unitatem & pacem à nobis exigunt Angeli pacis. Quidni maxime delectentur in his, quæ formam quandam civitatis fux repræfentant in nobis, ut mirentur Hierufalem

g Pfal. 50. d

Angeli in noftrum auxiliium feduli: propter Deum, propter nos, & propter feipfos.

Quam follicitè cavenda Angelorū offensa.

b Pfal. 37. b

Virtutes & exercitia Angelis grata & familiaria.

*Unitas & pax
præcipuè co-
lenda, ut
placeamus
Angelis.*

1 Pl. 12. 1. a

1. Cor. 3. a

1. Iudæ. 1. f

*Anima mē-
bra sibi cohæ-
rentia vivifi-
cans Symbolū
Pacis & con-
cordiæ.*

1. Cor. 12. a

*Angeli ama-
tores pacis de-
serunt conten-
tiosos & uni-
tatis hostes.*

1. Matt. 18. a

novam in terra? Dico autem, ut quomodo civitatis illius participatio est in idipsumⁱ: sic & nos idipsum sentiamus, idipsum dicamus omnes, & non sint in nobis schismata: sed magis omnes simul unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra.

Econtra vero nihil æquè offendit, & ad indignationem provocat eos, quomodo dissensiones & scandala, si fortè inveniuntur in nobis. Audiamus siquidem, quid loquatur ad Corinthios Paulus^k: *Cum enim sit inter vos zelus & contentio, nonne carnales estis, & secundum hominem ambulatis?* In epistola quoque Judæ Apostoli legimus sic^l: *Hi sunt qui segregant semetipsos, animales, spiritum non habentes.* Videre est animam hominis quemadmodum universa corporis membra vivificet cohærentia sibi. Separa ergo quidvis à junctura cæterorum, & vide an de cætero illud vivificet. Sic est omnis qui dicit, anathema JESU^m: quod nemo dicit loquens in spiritu Dei: quia anathema separatio est. Sic &, inquam, omnis qui ab unitate dividitur, ne dubites quin ab eo recesserit spiritus vitæ, Dignè igitur contentiosos, & qui separant semetipsos, Apostoli carnales vocant & animales, spiritum non habentes. Dicunt ergo sancti illi, & beati Spiritus, ubi scandala invenerint & dissensiones: Quid nobis & generationi huic spiritum non habenti? Nam si adesset spiritus, per eum utique charitas diffunderetur, & unitas non scinderetur. Et dicunt: Non permaneamus cum hominibus istis in æternum: quia caro sunt. Quæ enim conventio luci ad tenebras? Nos de regno unitatis & pacis sumus, & homines istos in eandem unitatem & pacem sperabamus esse venturos. Nunc autem qua ratione nobis cohæreant, qui dissident à seipsis? Videtis quàm congruat huic solennitati Evangelica lectio, quæ sic deterret nos à scandalo parvulorum, quandoquidem tam vehementer Angelis displicent scandalaⁿ? Qui scandalizaverit unum de pusillis istis, durum est quod sequitur. Sed jam præterit hora, ad missas nobis eundem est. Peto ne sit vobis molesta dilatio, quæ poterit non inutilis fore, si capitulum præsens sermone altero diligentius prosequamur.

IN FESTO S. MICHAELIS

S E R M O II.

Qui scandalizaverit unum de pusillis istis, qui in me credunt, &c.

Matth. 18. a.

AUdistis, Fratres, Evangelicam lectionem adversus eos qui pusillos scandalizant, satis terribiliter intonantem. Nemini blanditur Veritas, neminem palpat, nullum seducit, aperte denuncians, quoniam *Ve*
1. Matt. 18. a *homini illi per quem scandalum venit^a. Bonum erat ei si natus non fuisset homo*